

พระอารามหลวง

— พระดก —

ในงานสมโภชครบรอบ ๑๐ ปี

ของ

ท
294.315
ว153พ

นวรารามวรวิหาร ปากช่อง

นครราชสีมา

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๑๖

รุ่มเงา

รุ่มไม้เย็น	พักผ่อน	หายร้อนอาตม์
รุ่มเงาญาติ	เย็นสบาย	หายเจ็บเหงา
รุ่มพ่อแม่	เย็นสุข	ทุกบางเบา
เกิดเย็นกล้า	เคล้าคลุก	อยู่ทุกยาม
รุ่มอาจารย์	กันเขลา	เกิดเขาวนกล้า
รุ่มราชา	กันศัตรู	ให้รู้ขาม
รุ่มพุทธธรรม	กันร้อน	ผ่อนลูกกลาม
ให้โลกสาม	เย็นชน	กว่าอื่นใด

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๕ นครราชสีมา

คณะสงฆ์วัดชีราลงกรณวรารามวรวิหาร.

พระอารามหลวง

23 ก.พ. 2534

— ตรีเล็ก —

ในงานสมโภชครบรอบ ๑๐ ปี

ของ

วัดชีราลงกรณวรารามวรวิหาร ปากช่อง

นครราชสีมา

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๑๖

หลวงพ่อกิ่ง บลัง และศักดิ์สิทธิ์ที่สุด

นน กอหลวงพ่อสติ วัดไตรทวาร เขียวเอาใจ

(ไม้ไข่มุก) เข้าไว้บูชาทุกท่าน จะ

ประสพโชค ลาภ และปลอดภัยทุกเมื่อ △ △

เลขห้อง 102

เลขหมู่ 294.315

๑153 พ

เลขทะเบียน 4634 ๒18545

พิมพ์ภาพการพิมพ์ ตรงข้ามโรงภาพยนตร์โอเดียน

ถนนมิตรภาพ ปากช่อง นครราชสีมา

คำนำ

ในโอกาสที่การก่อสร้างวัดวิชิตสงครามวรารามวรวิหาร
ได้บรรจบครบรอบ ๑๐ ปีพอดี ในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม
๒๕๑๖ น. พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระราชสุทธาจารย์
ผู้เป็นเจ้าอาวาส ได้ปรารภกับคณะกรรมการก่อสร้างและ
คณะกรรมการสาธารณูปการว่า ควรจะมีการสมโภชฉลอง
ครบรอบ ๑๐ ปีของวัด และฉลองโบสถารัตนที่ได้รับพระราช
ทานพระบรมราชาอนุญาต ให้เป็นพระอารามหลวงด้วยใน
โอกาสเดียวกัน ทั้งนี้ โดยมีจุดประสงค์ที่จะประสานสามัคคี
ธรรม เชื่อมความเข้าใจอันดีระหว่างพุทธจักรและอาณาจักร
ให้ตระหนักและรู้สึกประทับใจดีชอบ ในการทำนุบำรุงพระพุทธ
ศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง เป็นแหล่งพักพิงทางจิตใจของปวง
ชน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

คณะกรรมการเห็นชอบด้วย และได้พร้อมใจกันจัดให้
มีการสมโภชครบรอบ ๑๐ ปีของวัด และฉลองโบสถารัตน
เป็นพระอารามหลวงขึ้น ในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๖

(๖)

นี้ ทั้งได้คัดข้อความบางตอนในหนังสือ “กฎหมายคณะ
สงฆ์” เฉพาะที่กล่าวถึงประเภทพระอารามหลวง มาพิมพ์
เป็นธรรมเนียมบรรณาการ แด่ท่านที่มาร่วมบำเพ็ญกุศล และ
ร่วมเป็นสักขีพยานในงานนี้

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และอานุภาพแห่ง
คุณพระศรีรัตนตรัย จงอภิบาลรักษาสมาเด็จพระบรมบพิตร
พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงเป็น
เอกอัครศาสนูปถัมภก สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระ
พระเจ้าลูกเธอทุกพระองค์ จงทรงพระเจริญ

และขออำนาจพรให้สาธุชนทุกท่านจงประสบแต่สิ่งมิ่ง
มงคล ตลอดกาลนาน เทอญ.

คณะสงฆ์วัดวชิราลงกรณวรารามวรวิหาร

พระอารามหลวง

(๒) การเลื่อนอารามขึ้นเป็นพระอารามหลวง

การเลื่อนฐานะของวัดในกรณีที่ ๒ นั้น เป็นไป

ตามพระราชประเพณีอันมีมาแต่โบราณกาล โดยที่
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภก มีพระ
บรมราชประสงค์จะทรงยกย่องเชิดชูพระพุทธศาสนา นอก
จากได้ทรงสร้างทรงปฏิสังขรณ์พระอารามหลวง ขึ้นเป็นจำ
นวนมากแล้ว เมื่อปรากฏว่ามีวัดใดที่สมควรจะได้รับเกียรติ
ยกย่องเป็นพิเศษ ก็ทรงรับไว้เป็นพระอารามหลวง คือยก
ฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวง เพื่อให้อยู่ในความบำรุงของ
แผ่นดินดังที่ได้มีบทบัญญัติกำหนด “ลักษณะ” แห่งพระ
อารามหลวงไว้ในมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะ
ปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ และให้ข้อ ๑ แห่งระเบียบ
พระอารามหลวงที่ได้พิจารณาแล้วข้างต้น

วิธีการยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวงดังกล่าว
นั้น สำหรับในปัจจุบันนี้ทางคณะสงฆ์ได้วางระเบียบไว้เป็น

หลักปฏิบัติ ดังปรากฏตามระเบียบคณะสงฆ์ เรื่องการ
ยกวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวงลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งได้กำหนด “ลักษณะ” ของวัดที่สมควรจะ
ยกขึ้นเป็นพระอารามหลวงไว้ดังนี้

๑. มีอุโบสถถาวรอันเป็นศิลปวัตถุ
๒. เป็นที่เป็นหลักฐาน โดยมีเสนาสนะถาวร หรือ
มีปูชนียวัตถุที่เป็นโบราณสถานหรือโบราณวัตถุ หรือศิลป
วัตถุ
๓. เป็นแห่งศึกษาที่เป็นหลักฐาน
๔. มีพระสงฆ์จำพรรษาตั้งแต่ ๒๐ รูปขึ้นไปติดต่อกัน
เป็นเวลา ๕ ปี
๕. เป็นที่นิยมนับถือของประชาชน
๖. ต้องมีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป นับแต่วันได้รับพระราช
ทานวิสุงคามสีมา เว้นแต่วัดที่พระมหากษัตริย์ หรือรัฐบาล
ได้สร้างหรือปฏิสังขรณ์

ในการขอยกวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวง ตามระเบียบ
ดังกล่าวมานี้ จะต้องได้รับความเห็นชอบของทางราชการ
และคณะสงฆ์โดยตลอด และต้องปฏิบัติในการทำรายงาน
ให้ถูกต้องตามแบบที่กำหนดไว้ด้วย

พระอารามหลวง

ในเรื่องการแบ่งประเภทของวัด^๖ ยังมีข้อที่ควร
สังเกตอยู่ว่าในชั้นเดิม ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง
คณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ มาตรา ๕ ก็ได้แบ่งประเภทของวัดไว้
เหมือนกันแต่แบ่งวัดออกเป็น ๓ ประเภท คือ พระอาราม
หลวง ๑ อารามราษฎร์ ๑ ที่สำนักสงฆ์ ๑

นอกจากนี้^๗ สำหรับพระอารามหลวง^๘ ยังได้มี
ระเบียบกำหนดลักษณะและประเภท แห่งพระอารามหลวง
พร้อมกับกำหนดวิธีการอุปถัมภ์บำรุง พระอารามหลวงไว้
เป็นพิเศษ โดยประกาศกระทรวงธรรมการ เรื่องจัด
ระเบียบ พระอารามหลวง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน
พ.ศ. ๒๔๕๘

ฉะนั้นจึงขอนำเรื่อง พระอารามหลวง ตามระเบียบ
ดังกล่าว^๙ มาประกอบการพิจารณา ณ ที่นี้แต่เพียง ๒
ประการคือ

๑. ลักษณะพระอารามหลวง

๒. ประเภทพระอารามหลวง

ประการที่ ๑^{๑๐} ลักษณะพระอารามหลวงนั้น^{๑๑} ได้
กำหนดความหมายไว้ในข้อ ๑ แห่งระเบียบนั้น มีความว่า

“วัดอันสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน สมเด็จพระราชินี สมเด็จพระยุพราช ทรงสร้างทรงปฏิสังขรณ์เป็นส่วนพระองค์กิตติทรงในนามท่านผู้นกต^{๒๕} และอารามอันพระบรมวงศานุวงศ์ และข้าทูลละอองธุลีพระบาทผู้ใหญ่สร้างปฏิสังขรณ์ ทรงรับไว้ในความบำรุงของแผ่นดินกิตติ จัดเป็นพระอารามหลวง”

ประกาศ^{๒๖} ๒ เรื่องประเภทพระอารามหลวง ตามระเบียบข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ได้จัดแบ่งประเภทพระอารามหลวงออกเป็นหมวด เป็นชั้น ชนิด และขนาน ดังต่อไปนี้

หมวด ๑ พระอารามหลวงในกรุงเทพฯ นับเป็น ๓ ชั้น คือ

(๑) ชั้นเอก ได้แก่วัดที่มีเจดีย์สถานสำคัญ วัดที่บรรจุพระบรมอัฐิ หรือวัดที่มีเกียรติอย่างสูงมีเจ้าอาวาสเป็นพระราชาคณะผู้ใหญ่ขึ้นไป

(๒) ชั้นโท ได้แก่วัดที่มีเกียรติ เจ้าอาวาสเป็นพระราชาคณะสามัญขึ้นไป

(๓) ชั้นตรี ได้แก่วัดที่มีเกียรติหรือวัดสามัญ เจ้าอาวาสเป็นพระครูชั้นสูงขึ้นไป

หมวด ๒ พระอารามหลวงในหัวเมือง นับเป็น ๓
ชั้น คือ

(๑) ชั้นเอก ได้แก่ วัดที่มีเจดีย์สถานสำคัญ หรือวัดมี
เกียรติเจ้าอาวาสเป็นพระราชาคณะสามัญขึ้นไป

(๒) ชั้นโท ได้แก่ วัดที่มีเกียรติ เจ้าอาวาสเป็นพระ
ครูชั้นสูงขึ้นไป

(๓) ชั้นตรี ได้แก่ วัดที่มีเกียรติ วัดประจำเมือง หรือ
วัดสำคัญ เจ้าอาวาสเป็นพระครูชั้นต่ำ

พระอารามหลวง ๒ หมวด และทั้ง ๓ ชั้นดังกล่าว
แล้วยังจัดเป็น “ชนิดและขนาน” ได้อีกดังนี้

(๑) ราชวรวิหาร ได้แก่ พระอารามที่สมเด็จพระเจ้า
แผ่นดิน สมเด็จพระราชินี สมเด็จพระยุพราช ทรง
สร้างทรงปฏิสังขรณ์เป็นส่วนพระองค์

(๒) วรวิหาร ได้แก่ พระอารามหลวงที่สมเด็จพระเจ้า
แผ่นดิน สมเด็จพระราชินี สมเด็จพระยุพราช ทรงสร้าง
ทรงปฏิสังขรณ์ พระราชทานเป็นเกียรติยศแก่ท่านผู้นั้นที่
ทำศกดีลงมาก็ดี แก้วดีเองก็ดี ที่ท่านผู้นั้นสร้าง ควรยก
เป็นเกียรติยศจ้าวัดที่มีเกียรติ

ประวัติสังเขป

วัดวชิราลงกรณวรารามวรวิหาร

อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา

ในความอุปการะ

ของ

ท่านเจ้าคุณพระธรรมปาโมกข์ วัดราชประดิษฐ์ฯ

กรุงเทพมหานคร

วัดวชิราลงกรณวรารามวรวิหารนี้ แรกเริ่มเดิมที ก็
ด้วยกุศลจิตตูปบาทของนางทิพย์ นิยมเหตุ ให้บังเกิดกุศล
เจตนาปรารถนา จะสร้างวัดถวาย พระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้า
วชิราลงกรณสักวัดหนึ่ง จึงได้เข้าหารือกับท่านเจ้าคุณพระ
ธรรมปาโมกข์ เจ้าอาวาสวัดราชประดิษฐ์สถิตยมหาสีมาราม
ท่านเห็นชอบด้วย นางทิพย์ นิยมเหตุ จึงได้ตระเวนหา
ที่อยู่หลายแห่งก็ยังไม่พอใจ บังเอิญวันหนึ่งได้ผ่านมาเห็นที่

ชัยภูมิแห่งนั้นเป็นที่เหมาะสมและพอใจมาก จึงได้ติดต่อ
 ถามชื่อ พ่อตเจ้าของทกกำลังอยากขาย เมื่อได้ตามประสงค์
 แล้ว ก็ตั้งหน้าหาคนงานบุกเบิก ปลุกสร้างที่พัก และ
 พระตำหนักสำหรับรับเสด็จไว้ด้วย (ขณะนั้นที่เท่าไร
 จำไม่ได้ จำได้แต่ว่าเป็นต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๔)
 นางทิพย์ นิยมเหตุ ได้อาราธนาท่านเจ้าคุณพระธรรม
 ปาโมกข์ พร้อมด้วยพระสงฆ์ ๔ — ๕ องค์มาปรึกษาวาง
 โครงการและวางแผนการกำหนดการต่อไป

ท่านเจ้าคุณชี้แจงว่า เราได้ทบทวนในทิศทางที่ดีจะต้องได้
 รับสนับสนุนเห็นชอบของเจ้าคณะจังหวัดก่อน ขณะนั้น
 พระราชสุทธาจารย์ยังเป็นเจ้าคณะจังหวัด นครราชสีมา
 (ธรรมยุต) อยู่วัดสุทธจินดา ต้นเดือนธันวาคม ๒๕๐๔
 วันอังคาร ท่านทั้งสองก็ได้นั่งรถคันใหญ่ไปค้างแรมที่วัด
 สุทธจินดา ปรึกษาเรื่องที่จะสร้างวัดดังกล่าว พระราช
 สุทธาจารย์เห็นว่าท่านมาดักก็ต้องติดต่อ ชอบใจโดยประการ
 ทั้งปวง จึงรับสนับสนุนอำนวยความสะดวกไปตามอำนาจหน้าที่ จน
 เป็นผลสำเร็จมาโดยลำดับ

ครั้นวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๔ นางทิพย์ นิยมเหตุ
จึงได้มอบที่ดิน ๑๑๒ ไร่ ๒ งาน ๗๕ ตารางวา ในที่จะก่อ
สร้างให้แก่งการศาสนา ตามเจตนาเดิม^๕ และมอบ
แก่งอนามย์ กระทรวงสาธารณสุขอีกแปลงหนึ่งด้วย มี
เจ้าหน้าที่ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ เป็น
ตัวแทนกรรมการศาสนา อนามย์จังหวัด อนามย์อำเภอ
เป็นตัวแทนกรมอนามย์มารับมอบ

หลังจากนั้น นางทิพย์ นิยมเหตุ ก็ได้รับเร่งชวน
ชวาย ทำหนังสือติดต่อไปกรรมการศาสนา ขออนุญาตสร้าง
วัด ไปสำนักพระราชวังขอพระราชทานนามวัด โดยหนังสือ
ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๕ ไปทางจังหวัดขอความ
อุปถัมภ์อำนวยความสะดวก ทางสำนักราชเลขาธิการพระ
ราชวัง ตอบมาด้วยหนังสือที่ ๒๖๙/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๑๘
มกราคม ๒๕๐๖ แจ้งว่า

ตามที่ท่านกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทาน
นามวัด ซึ่งวัดสร้างขึ้น ณ ที่ดินที่บ้านหนองน้ำแดง
ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ใน

พระนามสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ความ
ละเอียดแจ้งอยู่แล้ว

ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท โปรดเกล้าพระราช
ทานนามวัดตามที่ขอ พระมหากรุณาว่า “วชิราลงกรณ์
วราราม”

(ลงนาม) นายจ้านงราชกิจ

รองราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์

รักษาการแทนราชเลขาธิการ

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๐๖

ในหลวงทรงเจิม เจ้าฟ้า

วชิราลงกรณ์ทรงวางศิลา

ฤกษ์พระอุโบสถ

วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๐๖

สมเด็จพระเจ้าคณะใหญ่ คณะ

ธรรมยุต ได้แต่งตั้งให้

พระราชสุทธาจารย์มาเป็น

เจ้าอาวาส

วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๐๘

ได้รับพระราชทานวิสุงคาม
สีมา

วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๑๖

ได้รับพระราชทาน สถา
ปนาเป็น พระอารามหลวง
ชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ตั้ง
แจ้งในใบตราตั้งนั้น

พระราชสุทธาจารย์ ผู้เป็นเจ้าอาวาส ได้ปฏิบัติ
ศาสนกิจตามสติกำลัง ยังวัดวาอารามให้เจริญรุ่งเรืองเป็น
ที่รู้จักทั่วไป

นับแต่พระอารามนี้ได้ก่อสร้างมาบรรจบครบรอบ ๑๐
ปีพอดี ในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๑๖ นี้ คณะสงฆ์และ
คณะกรรมการ จึงพร้อมกันจัดให้มีการสมโภชฉลองครบ
รอบ ๑๐ ปีขึ้น ในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๖ เพื่อเป็น
การประกาศเกียรติคุณให้ปรากฏ และเพื่อความเป็นที่
มงคลวัฒนาถาวร เป็นที่พำพิงทางจิตใจ ของประชาชน
ตลอดกาลนาน

ขอสันติสุข จงมีแก่สรรพสัตว์ทุกทั่วหน้า ตลอดกาล
นิรันดร์

ญาติในทางธรรม

- ๑ ถึงแม่เป็นคนอื่น หากมีความเกอกูลกัน ก็
เหมือนเป็นพเป็นน้อง
- ๒ ถึงเป็นพเป็นน้อง หากไม่มีความเกอกูลกัน
ก็เหมือนคนอื่น
- ๓ ดูแต่โรค ซึ่งเกิดในกายแท้ ๆ ยังหา
ประโยชน์ไม่ได้เลย
- ๔ ผิดกับยา ซึ่งเมื่อนำมาจากบ้านแสนไกล
ก็ยังมีประโยชน์เป็นอันมาก
- ๕ ความสนิทสนมกันนั้นแล เป็นญาติสนิท ▲

ระดับของคน

- ๑ ผู้มีความสามารถมาก รับภาระอะไร
ก็ไม่รู้สึกหนัก
- ๒ ผู้มีความพยายามมาก ไปที่ไหนก็ไม่
รู้สึกไกล
- ๓ ผู้มีความรู้มาก ไปที่ไหนก็ไม่รู้สึกแปลก
- ๔ ผู้วาจาอ่อนหวาน จลาคในการเจรจา
พบใครเล่าจะไม่รู้สึกเป็นกันเอง